Aan de Raad

Made, 9 juli 2024

Raadsvergadering 12 september 2024	**Registratienummer:** 2024023044 2024023044 **Casenr:** Meerdere
Onderwerp: Participatiebeleid gemeente Drimmelen	

Portefeuillehouder: H.T.M. Bakker **Ambtelijke coördinatie:** MA **Steller:** S.A.J. Terlouw	**Bijlagen:** 1. Raadsbesluit 2. Denkwijzer	**Ter inzage:** 1. Werkwijzer

SAMENVATTING
De gemeente Drimmelen doet veel aan participatie. Met het voorgestelde Participatiebeleid brengen we meer structuur in de wijze waarop we de participatie willen inzetten bij beleid en projecten. De kwaliteit van de participatie wordt daardoor beter.

VOORGESCHIEDENIS
In het coalitieakkoord “bouwen aan een duurzaam, sociaal en veilig Drimmelen” is participatie een belangrijk onderwerp . Het volgende is daarover vastgelegd:

“We regelen daarom meer invloed en inspraak voor onze inwoners, van jong tot oud, over zaken die bij hen in het dorp spelen en willen als gemeentebestuur ook meer de dorpen in”
“We staan open voor andere vormen van burgerparticipatie. En willen hierover in gesprek gaan met de raad. We leggen hierover afspraken goed vast in de (verplichte) participatieverordening. Het vinden van de zwijgende meerderheid is één van de doelen.”

Om dat te bereiken is de afgelopen periode een nieuwe nota Participatiebeleid opgesteld. Uiteraard hebben we de bewoners betrokken bij het opstellen van het beleid. De Adviesraad Sociaal Domein heeft advies uitgebracht over het participatiebeleid. Ook de ervaringen van onze organisatie zijn betrokken bij het opstellen van het beleid.
Het beleid is vastgelegd in de Denkwijzer Participatie. Deze wordt ter besluitvorming aan de gemeenteraad. Er is ook een Werkwijzer Participatie opgesteld. Dit is een handzaam en dynamisch document om de organisatie te helpen bij het uitvoeren van participatie. Een ‘gereedschapskist’ voor de uitvoering.

Het proces tot nu toe
Bij het opstellen van het participatiebeleid zijn ook de bewoners betrokken Er is een enquête gehouden die door 659 mensen is ingevuld.
95% van de mensen die de vragenlijst heeft ingevuld wil wel of misschien meedenken met de gemeente. Daarbij vinden zij het wel van belang dat het over onderwerpen gaat die ze interesseren, dat ze er tijd voor hebben én dat de inbreng meegenomen wordt in het verdere proces. Daarbij is meegegeven dat het belangrijk is dat de gemeente aan de voorkant duidelijk is over waar precies over meegedacht kan worden. Ook gaven de deelnemers aan

het liefst in een vroeg stadium betrokken te worden en terugkoppeling te krijgen over wat er met de inbreng wordt gedaan. En de bereidheid om mee te denken is het hoogst als het gaat over onderwerpen in het eigen dorp. De resultaten van de enquête zijn als bijlage bijgevoegd.
We hebben ook de ervaringen van de ambtelijke organisatie betrokken bij het onderzoek. De laatste jaren zijn we steeds meer gaan participeren. Dat is een positieve ontwikkeling. Vanuit de organisatie is wel meer behoefte aan structuur en ondersteuning. Op dit moment wordt te vaak het wiel opnieuw uitgevonden en leren we te weinig van ervaringen bij andere projecten. Ook is er behoefte aan ondersteuning als het gaat om toe te passen instrumenten bij participatie.
Door de Adviesraad Sociaal Domein is op ons verzoek geadviseerd over het concept-participatiebeleid. De Adviesraad is positief-kritisch. Zij onderschrijven het belang van een goed doordacht en goed gestructureerd participatiebeleid. Kritisch zijn ze op de uitvoering en ze hebben daar ook vragen over. Zij leggen in hun brief de verbinding tussen het participatiebeleid en dorpsgericht werken.
Wij nemen het advies en de opmerkingen van de adviesraad ter harte en blijven in gesprek met de adviesraad over de uitwerking van het beleid.
Op 22 februari 2024 is het participatiebeleid opiniërend besproken door de gemeenteraad. De gemeenteraad heeft het belang van goede participatie onderschreven en aangedrongen op meer samenhang en structuur en het college geadviseerd om vooral aan de slag te gaan om ervaring op te doen. Bij onderwerpen met een grote maatschappelijke relevantie wil de raad vooraf kaders aanreiken. Ook de input van deze bespreking is meegenomen bij het opstellen van beleid.

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Werken vanuit een visie
Het uiteindelijke doel is om bewoners, bedrijven, verenigingen en (maatschappelijke) organisaties meer en beter te betrekken bij het opstellen van visies, beleid en plannen die geschikt zijn voor participatie. We doen dat vanuit de visie dat we er samen voor moeten zorgen dat Drimmelen een aantrekkelijke en leefbare gemeente is. In de ‘Denkwijzer Participatie’ is de visie die we daarbij hanteren vastgelegd.

Betere belangenafweging
Participatie helpt ons om een betere afweging van belangen te maken. Goed doordachte en uitgevoerde participatie levert argumenten en inzichten op die kunnen helpen om de kwaliteit van plannen, visies en beleid te verbeteren.

Duidelijkheid aan de voorkant
Het is belangrijk dat voorafgaand aan het opstellen van een nieuw plan of nieuw beleid duidelijk is hoe we de participatie willen inrichten. Voortaan wordt vooraf bepaald op welke trede van de participatieladder we willen gaan staan bij een project en hoe het participatieproces wordt ingericht. In de ‘Werkwijzer Participatie’ is een stappenplan opgenomen wat medewerkers helpt bij het opstellen van een participatieplan.

Zorgvuldige uitvoering
Bewoners hebben aangegeven het belangrijk te vinden dat het participatieproces goed wordt ingericht. “Wat is de reikwijdte van het project?; wat wordt er gedaan met mijn inbreng?; hoe vindt de terugkoppeling plaats?; en wanneer start de uitvoering?”. Het zijn terechte vragen van burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties. De uitvoering van het participatieplan is een verantwoordelijkheid van de projectorganisatie die is opgericht voor het nieuwe plan of het nieuwe beleid. Ook een zorgvuldige evaluatie is onderdeel van het participatieplan zodat we ook weer leren van de ervaringen.

Goede ondersteuning en borgen van beleid

Voorgesteld wordt een participatieadviseur aan te stellen die projectorganisaties gaat adviseren over de wijze waarop de participatie kan worden uitgevoerd en welke instrumenten daarbij kunnen worden ingezet. De participatieadviseur introduceert nieuwe vormen van participatie. De participatieadviseur is ook de hoeder van de Denkwijzer en de Werkwijzer. Nieuwe medewerkers worden door de participatieadviseur geïnformeerd over de Drimmelense manier van participeren.
Voor de aanstelling van een participatieadviseur is formatie beschikbaar (formatie coördinator Dorpsgericht Werken).

Maatwerk en structuur
Participatie is altijd weer anders. Toch helpt het enorm als we voor veel voorkomende processen standaarden ontwikkelen. Die standaarden vormen dan het vertrekpunt voor het participatieplan. Als onderdeel van de Werkwijzer zijn een aantal formats ontwikkeld. De bedoeling is om de komende maanden nog meer van dergelijke formats te ontwikkelen. De Werkwijzer participatie bevat ook een algemeen stappenplan participatie waarmee voor ieder plan/project/beleid een passend participatietraject kan worden opgesteld.

De relatie met het dienstverleningsconcept
Op basis van het dienstverleningsconcept wordt gewerkt aan het verbeteren van de dienstverlening. Een goede uitvoering van het participatiebeleid is een belangrijke pijler in het dienstverleningsconcept. De coördinator Dienstverlening is betrokken bij het opstellen van het Participatiebeleid en zal ook betrokken zijn bij de uitvoering.

De rol van de gemeenteraad
Het opstellen van plannen en beleid is normaal gesproken een verantwoordelijkheid van het college, uiteraard binnen de door de raad vastgesteld kaders. Daarmee is ook het opstellen van participatieplannen (veelal als onderdeel van een projectplan) een verantwoordelijkheid van het college. In de nieuwe opzet met meer aandacht voor participatie kan het belangrijk zijn om de raad vooraf te betrekken bij de opzet van het participatieplan. Daarbij gaat het om projecten of beleid met grote maatschappelijke relevantie zoals bijvoorbeeld de dorpsvisies en het beleid arbeidsmigranten. De gemeenteraad moet dan in de gelegenheid worden gesteld om vooraf kaders te stellen over de inhoud, maar ook over de aanpak van de participatie. De vorm waarin dat gebeurt kan verschillen. De gemeenteraad kan via een raadsvoorstel worden voorgesteld een participatieplan vast te stellen, maar de gemeenteraad kan ook via een raadsbief tijdig worden geïnformeerd en daarmee in de gelegenheid worden gesteld om input te leveren.

Adviesraad Sociaal Domein
De adviesraad Sociaal Domein is de Drimmelense invulling van de wettelijke verplichting tot inwonerparticipatie uit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en de Participatiewet (wetgeving m.b.t. werk en inkomen). Door de Adviesraad Sociaal Domein is op ons verzoek geadviseerd over het concept-participatiebeleid. De Adviesraad is positief-kritisch. Zij onderschrijven het belang van een goed doordacht en goed gestructureerd participatiebeleid. Kritisch zijn ze op de uitvoering en ze hebben daar ook vragen over. Zij leggen in hun brief de verbinding tussen het participatiebeleid en dorpsgericht werken.
Wij nemen het advies en de opmerkingen van de adviesraad ter harte en blijven in gesprek met de adviesraad over de uitwerking van het beleid.

Omgevingswet
Op 1 januari 2024 is de nieuwe Omgevingswet ingevoerd. Participatie is in die wet een belangrijk thema.
Op gebiedsontwikkelingen waarbij wij zelf de initiatiefnemer zijn is het nieuwe participatiebeleid van toepassing. Zo is voor de ontwikkeling van het woningbouwplan Hooge Zwaluwe Zuid een participatieplan opgesteld waarbij bewoners in een vroeg stadium wordt gevraagd input te leveren.

Voor initiatieven van particuliere initiatiefnemers is door de gemeenteraad op basis van de Omgevingswet besloten dat bij alle ‘buitenplanse omgevingsplanactiviteiten’ participatie moet plaatsvinden. In de wet is geregeld dat we de vorm waarin dat plaatsvindt vrij moeten laten. Wij zullen initiatiefnemers stimuleren om de aanbevelingen van het gemeentelijk participatiebeleid zoveel toe te passen in de participatie die zij uitvoeren.

HOE PAST DIT BINNEN BELEID EN WETGEVING?
De invoering van de Omgevingswet is één van de aanleidingen geweest om te starten met participatiebeleid. Wij hebben ervoor gekozen om integraal participatiebeleid op te stellen. Het participatiebeleid is van toepassing op alle beleidsonderwerpen.
De Eerste Kamer heeft op 4 juni 2024 ingestemd met het wetsvoorstel Versterking participatie op decentraal niveau. Daarmee is duidelijk dat de wet per 1 januari 2025 van kracht wordt. Vanaf dat moment geldt een overgangstermijn van 2 jaar, waarin decentrale overheden de gelegenheid hebben een participatieverordening op te stellen. Binnen die termijn zal de verplichte Participatieverordening worden voorgelegd aan de raad.

Duurzaamheidsparagraaf?
Het participatiebeleid helpt ons om een duurzame relatie op te bouwen met onze bewoners. Samen maken we immers Drimmelen. Uiteraard is het participatiebeleid ook van toepassing op beleid en projecten uit het programma Duurzaamheid.

WAT GAAN WE DOEN?
Als de gemeenteraad instemt met het voorstel dan gaan we op een veel gestructureerde manier aan de slag met participatie. Er wordt een participatieadviseur aangesteld die dat ondersteunt. De gemeenteraad zal bij maatschappelijk relevante onderwerpen worden uitgenodigd om vooral kaders te stellen voor de participatie (zie het kopje “de rol van de gemeenteraad’).
Vóór 1 januari 2027 wordt een participatieverordening voorgelegd aan de gemeenteraad.

WIE ZIJN DE BETROKKEN PARTIJEN?
Participatie gaat over het betrekken van (externe) partijen bij het opstellen van visies, beleid Bij de uitvoering van het beleid worden bewoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties betrokken. Het is afhankelijk van het onderwerp welke groepen betrokken worden. In het participatieplan zal dat worden vastgelegd.
Verder zal er bij de uitvoering van het participatiebeleid aandacht zijn voor inclusie. Ook zullen we ons best doen om de zwijgende meerderheid te betrekken bij plannen en beleid.

WAT ZIJN DE KOSTEN?
Voor de kosten van het aanstellen van een participatieadviseur zijn middelen beschikbaar. Verder zullen de kosten van de participatie zelf ten laste worden gebracht van de desbetreffende projecten.

WAT ZIJN DE ALTERNATIEVEN?
Het participatiebeleid is met inbreng van inwoners, medewerkers en gemeenteraad tot stand gekomen. Het geeft duidelijkheid en structuur waaraan bij alle betrokkenen behoefte is. Het is echter niet verplicht om participatiebeleid vast te stellen.

HOE GAAN WE COMMUNICEREN?
Via de website zal gecommuniceerd worden over het participatiebeleid. Voor participatie onder de Omgevingswet zijn reeds folders beschikbaar. Verder heeft ieder project zijn eigen manier van communiceren over participatie.

WAT IS DE VERVOLGPROCEDURE?
Als het participatiebeleid is vastgesteld gaan we vooral aan de slag. Zie ook het kopje “wat gaan we doen? “
De wet Versterking participatie op decentraal niveau wordt per 1 januari 2025 van kracht. Vanaf dat moment geldt een overgangstermijn van 2 jaar, waarin decentrale overheden de gelegenheid hebben een participatieverordening op te stellen. Voordat de verplichte Participatieverordening wordt voorgelegd aan de raad zal een evaluatie van dit participatiebeleid plaatsvinden.

Burgemeester en wethouders van Drimmelen

Laten staan ivm handtekening

Laten staan ivm handtekening

Laten staan ivm handtekening

,

De raad van de gemeente Drimmelen;

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 20 augustus 2024;

gelet op behandeling tijdens opiniërende vergaderingen op 22 februari 2024 en 29 augustus 2024;

B e s l u i t :

1. De Denkwijzer Participatie vast te stellen;
2. Kennis te nemen van de Werkwijzer Participatie.

Made, 12 september 2024

de raad voornoemd,

Laten staan ivm handtekening

Laten staan ivm handtekening

Laten staan ivm handtekening